

Dışsallıklar ve Pazar Başarısızlığı Nedir?

Çalışma Kağıdı

Dışsallıklar, bir mal veya hizmetin üretim veya tüketiminin, piyasa fiyatlarına yansımayan üçüncü taraflar üzerindeki etkileridir. Pozitif dışsallıklar fayda sağlarken, negatif dışsallıklar maliyet yaratır. Bu etkiler piyasa fiyatlarını bozarak pazar başarısızlığına neden olur.

Sorular

1. Aşağıdakilerden hangisi pozitif dışsallığa bir örnektir?

- A) Bir fabrikanın havayı kirletmesi
- B) Bir kişinin evinin bahçesine çiçek ekmesi ve komşularının bundan keyif alması
- C) Bir aracın egzoz gazı salması
- D) Bir inşaat alanından gelen gürültü

2. Negatif dışsallıkların temel sorunu nedir?

- A) Topluma fayda sağlamaları
- B) Piyasa fiyatlarının gerçek maliyetleri yansıtmaması
- C) Kaynakların aşırı üretimine yol açmaları
- D) Tüketici refahını artırmaları

3. Dışsallıkların çözümüne yönelik devlet müdahalelerinden biri aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Piyasa fiyatlarını serbest bırakmak
- B) Vergi veya sübvansiyon uygulamak
- C) Dışsallıkları tamamen görmezden gelmek
- D) Üretimi tamamen durdurmak

4. Pozitif Dışsallık Örneği: Aşılama

5. Negatif Dışsallık Örneği: Fabrika Kirliliği

6. Tanımla: Dışsallık Nedir?

7. Tanımla: Pozitif Dışsallık Nedir?

8. Tanımla: Negatif Dışsallık Nedir?

Cevap Anahtarı

1. B) Bir kişinin evinin bahçesine çiçek ekmesi ve komşularının bundan keyif alması — Bahçedeki çiçekler hem sahibine hem de komşularına estetik fayda sağlar, bu da pozitif bir dışsallıktır. Diğer seçenekler negatif dışsallıklara örnektir.
2. B) Piyasa fiyatlarının gerçek maliyetleri yansıtmaması — Negatif dışsallıklar, üretim veya tüketimle ilişkili maliyetlerin tam olarak fiyatlara yansıtılmamasına neden olarak piyasa başarısızlığına yol açar.
3. B) Vergi veya sübvansiyon uygulamak — Devletler, dışsallıkları düzeltmek için negatif dışsallıklar için vergi (Pigouvian tax) veya pozitif dışsallıklar için sübvansiyon gibi müdahalelerde bulunabilir.
4. Bir kişi aşılandığında, sadece kendisi değil, toplumdaki diğer bireylerin de enfeksiyon kapma riski azalır. Bu durum, aşılana kişinin maliyetine yansımayan toplumsal bir fayda yaratır.
5. Bir fabrikanın ürettiği atıklar havayı veya suyu kirlettiğinde, bu durum fabrikanın maliyetine yansımaz ancak çevrede yaşayan insanların sağlığını ve yaşam kalitesini olumsuz etkiler. Bu, toplumsal bir maliyettir.
6. Bir ekonomik birimin eylemlerinin, diğer birimlerin rızası olmadan fayda veya maliyetlerini etkilemesi.
7. Bir eylemin üçüncü taraflara fayda sağlaması durumudur.
8. Bir eylemin üçüncü taraflara maliyet yüklemesi durumudur.

Bounlu

Tüm kartlar, adım adım çözümler ve AI hoca desteği Notek uygulamasında.
Sınav tarihlerini Promy otomatik hatırlatıcıya çevirir.